

KLIPPEØEN

Nr. 3

Juni-Juli 2022

Årg. 81

I 2018 vandt Molslinjen udbuddet til færgebetjeningen af Bornholm. Ifølge tidligere amtsborgmester og formand for Bornholmstrafikken, Knud Andersen, har staten med de nye vilkår for færgetrafikken fralagt sig ansvar, og Bornholm er i dag stort set uden indflydelse på færgetrafikken. Der er efter Knud Andersens opfattelse ikke længere en sammenhæng mellem færgebetjeningen og udviklingen af det bornholmske samfund. Inde i bladet bringer vi hans analyse af situationen.

DE BORNHOLMSKE HJEMSTAVNSFORENINGER

København · Helsingør · Hillerød · Roskilde · Næstved · Fyn · Jylland

Husk. Som medlem er man altid velkommen til at deltage i alle syv foreningers arrangementer

Bornholms Hjemstavnssforening af 1942

bornholms-hjemstavnsforening-kbh.dk

Formand: Carlo Holm, Engtoftevej 7, 2.th., 1816 Frederiksberg C., 2043 4146.
carloholm1@live.dk

Kasserer: Bent Christiansen, Sognevangen 2 A, Sengeløse, 2630 Taastrup. 2264 3604.
bent_christiansen@mail.dk

Knud Sonne Løvgreen, Maj Allé 124. 2860 Søborg,
tlf. 40456658.

Georg Mogensen, Højstrupparken 35, 1.th., 2625 Vallensbæk, 26670836.

Poul Højegaard, Leen C.1. 2. sal, dør 3. 2630 Høje Taastrup
Tlf.: 40152889.

Aase Jacobsen, Bogtrykkervej 41, 4.tv, 2400 Kbh.NV, 29823914.

Henning Rasmussen, Nyvej 87, 3.mf, 2620 Albertslund 2121 8598.

Gyrithe Varacob, Smakkegårdsvej 83, st. tv. 2820 Gentofte,
tlf. 28108898.

Bornholms Hjemstavnsforening for Helsingør og omegn

Formand: Vibeke Munk, Roret 69, 3070 Snekkersten, 4913 4050, Mobil 2145 1644.
vibeke@munk.mail.dk

Kasserer: Nina Müller, Hyldeblomsthaven 25, 4622 Havdrup 4046 7452, niuf30@gmail.com.

Bornholmerforeningen for Hillerød og omegn

bornholmerforeningen-hillerød.dk

Formand: Jørgen Dam, Hille-rødvejen 9, 3480 Fredensborg, 48476140, mobil 40637526,

Email: jorgen.dam@mail.dk

Kasserer: Bente Jakobsen, Rytterstien 2, 3400 Hillerød, tlf. 5122 7452
bente-finn@jakobsen.mail.dk.

Bornholmerforeningen for Roskilde og omegn

roskildebørnholmerforening.dk

Formand: Niels Jørgen Jørgensen, Lundevej 2, 4030 Tune, 6177 4856 formand@roskildebørnholmerforening.dk

Kasserer: Gurli Kofod, Stærgårdsvangen 21. 4550 Asnæs, 5219 9004

Mail: jgkofod@mail.dk.

Bornholmerforeningen for Vestsjællands og Storstrøms amter af 1987

Formand: Svend Hellisen: Torpevej 14, 4160 Herlufmagle 5550 0536,
shla.torpe@dlgtele.dk

Kasserer: Vivi Bell, Kærebjergvej 11, 4242 Boeslunde tlf. 20270316 mail: bell@stofanet.dk.

Hjemstavnsforeningen Bornholmerklubben Fyn af 1982

www.bornholmerklubben-fyn.dk

Formand: Finn Mortensen, Rosenvænget 6, 5540 Ullerslev, 5184 9875
i_mortensen@hotmail.com.

Kasserer: Rita Piil, Kogtvedvænget 9E, 5700 Svendborg, 2449 0175
rp@imitek.dk

Bornholms Hjemstavnsforening 2000 (Jylland)

bornholmshjemstavn-jylland.dk

Formand: Poul-Erik Nilsson, Plantagen 22, 8400 Ebeltøft. Tlf.: 51309567.
E-mail: oebo48@mail.dk
Kasserer: Anette Havmøller Bärtel, Vermundsvej 35, 8370 Hadsten, tlf.: 20574622,
e-mail: njbahb@hotmail.com

Hjemstavnsbyen

hjemstavnsbyen-svaneke.dk

Formand: Jørgen Dam, Hille-rødvejen 9, 3480 Fredensborg, 48476140, mobil 40637526,
Email:
formand@hjemstavnsbyen.dk

Forretningsfører: Hans-Jørn Green, Solvej 39, 3330 Gørlose, tlf. 3035 5025. E-mail:
adm@hjemstavnsbyen.dk

Inspektør i Svaneke: Lene Smidt tlf. 2442 6296.

Bornholmernes Hjælpefond

Formand: Wilhelm Lind, Nyvej 4 2.tv., 2600 Glostrup, 5129 5553, wilhelm.lind@privat.dk

Kasserer: Mogens Bech, Hagbardsvej 15, 3650 Ølstykke 47174257,
h-m.bech@post.tele.dk

Klippeøen

Ekspedition:
Birthe Nørregård Sørensen, Falkoner Allé 60, 1. th. 2000 Frederiksberg, mobil 30254223, bornhjemstavn@mail.tele.dk

Redaktør:
Erik Jensen, Sundby Parkvej 16, 4.tv., 2300 København S, 27245630
erj.global@gmail.com

Tryk: Bech Distribution a/s, Hedelykken 2-6, 2640 Hedehusene.

KØBENHAVN

Bornholms Hjemstavnsforening af 1942
www.bornholms-hjemstavnsforening-kbh.dk

Bornholmertræf i København

Efter at Bornholmertræffet i Århus i 2020 måtte aflyses, arbejdes der igen på et træf, hvor de bornholmske hjemstavnsforeninger mødes. Det bliver i København, og ved foreningens generalforsamling oplyste formand Carlo Holm, at der sigtes mod at holde Bornholmertræf i hovedstaden i august i år. Det er dog senere ændret. (se næste side).

Generalforsamlingen, som fandt sted den 19. marts, genvalgte i øvrigt Carlo Holm som formand. Han ville gerne afløses på posten, men indvilgede i at tage to år mere.

1072 medlemmer

Formanden kunne berette om et år, 2021, der var præget af Corona-aflysninger i lange baner. Årets tre første måneder var nedlukkede, og årets julefest var uden Lucia-piger, som havde fået Corona. Det var dog blevet til flere gode arrangementer med god tilslutning.

Bestyrelsesarbejdet havde også været præget af pandemien, så det var kun blevet til tre bestyrelsesmøder, men mange mail og telefonsamtaler.

Carlo Holm kunne bekræfte, at det er svært at ændre traditioner. Denne gang med hensyn til at udsende girokort med kontingentoprævning. Trods begyndervanskeligheder og mange rykkere fortsætter man dog med den nye metode.

Formanden havde været inde og tjekke medlemstallet, og det så godt ud – 1073 medlemmer.

De flotte fyre i tidens grønne look serverede traditionen tro gule ærter til generalforsamlingen

Foreningens 80-års fødselsdag fejres den 11. juni, så der bliver ingen sommerudflugt i år.

Foreningen har i øvrigt lavet en aftale med Frihedens Idrætscenter, hvor næsten alle arrangementer holdes, om at der udelukkende laves arrangementer om søndagen. Til gengæld bliver prisen på mad, kaffe og drikkevarer holdt nede. Ligesom formanden blev tre bestyrelsesmedlemmer genvalgt, nemlig Henning Rasmussen, Poul Højegård og Georg Mogenssen. Suppleanter til besty-

relsen, Marianne Bay Hansen og Lise Krøner, blev, ligesom revisor Flemming Thorsen, genvalgt. Eneste nyvalg var Lilly Gertsen, der blev ny revisorsuppleant. Kasserer Bent Christiansen fremlagde regnskabet, der balancerede med 180.017 kr. med et underskud på 15.241 kroner. Foreningen har dog en fin økonomi og en pæn formue.

Fortsættes næste side

Knud Sonne Løvgreen, nyvalgt næstformand i Hjemstavnsbyen i Svaneke, fortalte om de mange nyskabelser i feriebyen. De har været omtalt i de sidste par numre af Klippeøen. Hertil kunne Knud Sonne Løvgreen berette, at udlejningen i 2021 lå helt oppe på en belægningsprocent på 93 – noget af højeste nogensinde.

De mange forbedringer i feriebyen med moderniseringer og installering af fibernet betyder en prisstigning på ca. seks procent i 2022. Løvgreen omtalte de nye vedtægter for feriebyen, og i den forbindelse gjorde generalforsamlingens dirigent, Erik Jensen, opmærksom på en ny mulighed.

I vedtægterne hedder det nemlig, at feriebyens ejerkreds, hvilket vil sige hjemstavnsforeningerne i København, Roskilde, Hillerød og Helsingør, har ret til – ud over feriebyens bestyrelse – at udpege et antal medlemmer af den enkelte forening, der kan repræsentere ejerforeningen på generalforsamlingen. København kan sende seks personer, Hillerød fire, Helsingør og Roskilde hver to personer.

Valg af repræsentanter

Knud Sonne Løvgreen sagde, at man fra feriebyens bestyrelse meget gerne så, at foreningerne udnytter denne mulighed. Det blev herefter henstillet til bestyrelsen i københavnerforeningen, at man sætter udpegning af seks repræsentanter på dagsordenen til næste generalforsamling.

Generalforsamlingen sluttede med punktet eventuelt, hvor Henrik Larsen foreslog, at der blev gjort noget for at tiltrække unge mennesker til foreningen. Han blev opfordret til at udarbejde et mere konkret forslag.

En aftale med Frihedens Idrætscenter, hvor de fleste af foreningens arrangementer finder sted, sikrer, at priserne fra januar 2022 fastholdes fremover.

Bornholmertræffet er planlagt til 10. juni 2023

Så er foråret snart afløst af sommer og ferie, men ikke helt for os i bestyrelsen, der er hele tiden noget at se til. Lige nu er vi ved at være klare til rollen som værter til sommerens store fest, stiftelsesfesten, der bliver afholdt den 11. juni. Så hvis du ikke har nået at få meldt dig til, skal du være meget venlig, hvis du ringer til Gyrithe og prøver at få plads. Sidste frist for tilmelding og betaling var nemlig den 25. maj.

Træffet først i 2023

Vi havde håbet på at kunne nå at afvikle Bornholmertræf i år, men desværre var der for store problemer til at få et ordentligt træf, så vi har aflyst og fundet en dato, vi vil arbejde frem mod. Det er faldet på 10. juni 2023, reserver datoen allerede nu, detaljerne kommer senere i efterfølgende Klippeøer. Sidst vi afholdt træffet, var vi 188

tilmeldte fra hele landet. Vi går efter flere deltagere nu.

Efterårets arrangementer:

Søndag den 2. oktober kl. 13.30: Bankospil.

Søndag den 16. oktober kl. 14.00: Foredrag.

Søndag den 6. november kl. 13.30: Banko (andespil).

Søndag den 20. november kl. 13.00: Juletræ/hygge.

Som I kan se, holdes alle arrangementer en søndag. Det er resultatet af vores forhandlinger med restauratøren i Frihedens Idrætscenter. Vi kan nu få vores varer til den pris, der var gældende i januar 2022, og det er væsentligt nu, hvor alting bare bliver dyrere.

Hele bestyrelsen ønsker alle en god sommer, og for nogle af os ses vi til festen. *Carlo Holm*

Runde dage i juni:

2. juni 75 år: Carsten Timm, Friggsvvej 8, 4600 Køge.

2. juni 60 år: Hanne Nystrøm, Enghave Park 7, 3450 Allerød.

5. juni 85 år: Leif Dambmann, Hyttebovej 26, 2660 Brøndby Strand, født i Nexø.

6. juni 65 år: Berit Stender, Klakkebjerg 49, 2750 Ballerup.

13. juni 65 år: Brian Adamsen, Morellunden 17, 4070 Kirke Hyllinge.

15. juni 60 år: Tine Ellebæk Due, Fruegade 21, 4200 Slagelse, født i Rønne.

15. juni 50 år: Jacob Klausen, Stilledal 1, 4654 Fakse Ladeplads.

22. juni 80 år: Susanne Houd, Øster Alle 25, lejl. 165, 2100 Kbh. Ø.

23. juni 70 år: Mona-Lis Sonne, Gersagerparken 159, 1.tv. 2670 Greve, født i Rønne.

28. juni 70 år: Jørgen Stenby Kofoed, Skovduevej 55, Villingrød, 3120 Dronningmølle, født i Rønne.

28. juni 70 år: Marian Christiansen, Sognevangen 2 A, Senge-løse, 2650 Taastrup, født i Nexø.

29. juni 50 år: Charlotte Hansen, Nakskovvej 162, st. th., 2500 Valby.

Runde dage i juli:

2. juli 85 år: Anne Margrethe Jensen, Bakkegårdsvej 3, 4173 Fjenneslev.

2. juli 80 år: Nils Rosengaard, Stubberupvej 38, 4880 Nysted, født i Svaneke.

3. juli 75 år: Lene Petersen, Nordfrontvej 34, 2860 Søborg.

11. juli 80 år: Ellen Nielsen, Ly-

øvej 14, 1. tv, 2000 Frederiksberg.

11. juli 60 år: Peter Smidt, Njalsgade 39, 1.th, Kbh S., født i Ibsker.

12. juli 70 år: Conny Ipsen, Ly-salleen 15 A, Roskilde.

12. juli 70 år: Lauritz Vaag Mortensen, Strandbyparken 1, 2650 Hvidovre.

14. juli 80 år: Alice Mogensen, Højstrupparken 35, 1.th, 2625 Vallensbæk.

16. juli 80 år: Kirsten Petersen, Næsborgvej 54, st. tv, 2650 2650 Hvidovre.

16. juli 90 år: Bjarne Knudsen, Frydensstrands Alle 63, Hvidovre, født i Aarsdale.

17. juli 50 år: Marianne Jensen, Rønnevangshusene 15, 1.tv, 2630 Taastrup, født i Rønne.

20. juli 75 år: Sigrid Sinkbæk Jacobsen, Stygge Krumpens Vej 64 B, 9300 Sæby, født i Poulsker.

20. juli 75 år: Chr. B. Sonne, In-gemannsvej 3, 3740 Svaneke.

21. juli 75 år: Via Riis, Tegl-værksparken 48, Ganløse, 3660 Stenløse, født i Olsker.

23. juli 80 år: Verner Bauer, H. C. Ørstedesvej 5, 4-3, 1879 Frederiksberg C.

Vi sender et forsinket tillykke til:

Gunnar Riis Jensen, Heimdals-vej 25, 7400 Herning, født i Østermarie.

Jette Skovgaard, Plutovej 11, 4040 Jyllinge, født i Nexø.

Kirsten Lindboe, Tinghøjvej 27, 2860 Søborg.

Doris Lauridsen, Gjelstensåsen 31, 3650 Ølstykke, født i Tejn.

Nye medlemmer

Enok Å. B. Højsgård, Valbyholm 22, 2.th, 2500 Valby.

Lissa Sonne Larsen, Urtehaven 42, 2500 Valby.

Karen Jensen, Lærkevænget 2, 3730 Nexø.

Knud Erik Kristensen, Einarsvej 90, 2800 Lyngby.

Heidi Lange Rasmussen, Grøn-nevej 1 B, st., 2630 Tåstrup.

Per Lindholm, Korsgade 5, 4.tv., 2200 Kbh. N.

Dødsfald

Tidligere boghandler Jens Otto K. Pedersen, Aakirkeby, er død. Han blev 89 år. Han var født i Klemensker og blev udlært hos boghandler Harald Tindborg i Aakirkeby i 1954. Efter soldat-tiden flyttede han til Køben-havn, hvor han blev boghandler-medhjælper. I 1959 overtog han Nyboder Boghandel, som han drev til 2003. Fra 1983 til 1989 var han formand for Den Dan-ske Boghandlerforening, og han havde også en række tillidshverv inden for hjemstavnsbevægel-sen. I en årrække var han forret-ningsfører for Hjemstavnsbyen i Svaneke, han sad i bestyrelsen for hjemstavnsforeningen i Kø-benhavn og i Bornholmernes Hjælpefond. Jens Otto Pedersen var æresmedlem i hjemstavns-foreningen.

HELSINGØR

Bornholms Hjemstavnforening
for Helsingør og Omegn

Kunsten er ikke at gå på værtshus. Kunsten er at gå derfra!

Ovenstående kendsgerning måtte vi erkende ved vort arrangement på Borgerkroen, Helsingør. Det blev en festlig og fornøjelig eftermiddag i selskab med vore medlemmer, der havde taget turen til Helsingørs ældste beværtning. En historie om de gamle lokaler og nutiden med indehaver Tina, som levende fortalte om dengang og nu. Tina har selv været med gennem alle årene. Som det nyeste i kvarteret omkring Strandgade flyttede en bedemandsforretning ind som nabo i det meget livlige havnekvarter. Som Tina siger: "Jeg håber ikke, gaden går helt død, om man så må sige".

Ved vores eftermiddag i marts måned havde vi besøg af Leila Lindén. Det var en kvinde, der vidste noget om hospitalsvæsenet. Ved at have plads i Regionsråd Hovedstaden sidder Leila centralt i beslutninger inden for bl.a. byggeriet af det nye hospital i Hillerød. Det var med to handlekraftige kvinder, vi sluttede sæsonens foredragsrække.

Så er der flagfest

Onsdag den 15. juni bliver der igen flagfest i Helsingør.

Som så meget andet har Valdemarsdagen også været aflyst gennem to år.

På skrivende tidspunkt er der ikke et færdigbehandlet program for fanemarchen gennem byen. Det ligger dog fast, at der startes med opstilling og march fra Herluf Trolles Vej kl. 19.00. Bornholms Hjemstavnforening, Helsingør, vil slutte op om marchen med vores fane. Som afslutning bydes vore medlemmer på hyggeligt samvær med sandwich og lidt at drikke.

Tilmelding er nødvendig senest mandag den 13. juni. Samtidig er det muligt at få oplyst endeligt program. Vel mødt en sommeraften i Helsingør, hvor vi her får en meget dansk oplevelse. Husk tilmelding til Nina (4046 7452) eller brug Vibeke (2145 1644) eller brug vores mailadresser, som findes på side to i Klippøen.

Fødselsdage

18. juni 80 år:

Vibeke Jøker Munk, Roret 69, 3730 Snekkersten, født i Snogebæk.

29. juni 70 år:

Jytte W. Lyster Larsen, Bondegårds Allé 37, 3250 Gilleleje, født i Rønne.

27. juli 80 år:

Hans Riis, Rosenvej 25, 3600 Frederikssund, født i Poulsker.

Dødsfald

Bornholms Hjemstavnforening, Helsingør, har mistet det ældste medlem.

Edel Dick, Stengade 65, Helsingør, sov stille ind i eget hjem 9. april. Edel Dick var gift med Axel Dick, medstifter af Bornholms Hjemstavnforening, Helsingør, og selv medlem siden 1949. Edel ville være fyldt 104 år i juni måned.

Æret være hendes minde.

Brunch and golf på Ledreborg

Kan du spille golf? Nu har du chancen for at prøve det. Bornholmerforeningens næste arrangement går til det historiske Ledreborg, der vil danne den perfekte baggrund for vore aktiviteter. Vi mødes søndag den 19. juni kl. 11.00 i Fasaneriet til en god gang brunch. Derefter skal der spilles golf. Kl. 13.00 er der en professionel golflektion klar til at instruere os i kunsten at spille golf. Det får vi så lov til en times tid. Traktementet herefter er for egen regning. Prisen for "Brunch and Golf" er 150 kr. pr. deltager.

Adressen er: Fasaneriet, Skottehusvej 12, 4320 Lejre
Der er plads til 25 deltagere. Tilmelding til bestyrelsen.

Fødselsdage

65 år den 27. juni: Ingrid Hansen, Køge.

85 år den 8. juli: Erik Grenander Hermansen, Jyllinge.

90 år den 27. juli: Ulla Pedersen, Ll. Skensved.

85 år den 15. august: Grethe Colberg Nielsen, Holbæk.

Niels Jørgen valgt til formand igen

Så fik vi endelig afholdt den generalforsamling, der har været planlagt i flere omgange. Alt faldt på plads både før, under og efter generalforsamlingen. Søndag den 1. maj mødtes vi til eftermiddagskaffe og kage i Frivilligcenter Roskilde. Således godt startet gik vi over til selve generalforsamlingen. Det konstateredes, at 29 medlemmer havde givet møde.

I formandens lovlige fravær aflagde næstformanden beretningen for foreningens aktiviteter for de sidste to år. Der har været holdt 9 bestyrelsesmøder i perioden. Bestyrelsen har arbejdet på flere aktiviteter og møder, men alle har måttet aflyses med baggrund i coronaen. Det mest smertelige var aflysningen af foreningens 75 års fødselsdag 17. dec. 2020. Endvidere havde vi fået tilskud fra Roskilde kommune til en "se, lyt, smag" aften, hvor man skulle fremvise bornholmske specialiteter, men heller ikke dette var muligt at gennemføre. Bestyrelsen valgte til sidst at returnere pengene til kommunen. Generalforsamlingen januar 2021 blev heller ikke gennemført. Ikke aflyst, men udsat. Medlemsmødet november 2021 blev gennemført, dog efter en flytning af datoen. En god hyggeeftermiddag med smørbrød, kage, sange og oplæsning. Også nuværende generalforsamling har man måttet rykke for at få både lokaler og helbred til at give mulighed for at samles. Det

blev endvidere omtalt, at Bornholmerforeningen for Roskilde har sin egen facebook-gruppe. Denne har pt. 107 medlemmer, men alle kan anmode om at komme med. Nemt og "moderne" at få sidste nyt fra foreningen, gerne krydret med billeder. Fremtidige aktiviteter er også omtalt her. Vor hjemmeside eksisterer dog fortsat.

Regnskaberne for de to forløbne år bar tydeligt præg af manglende aktiviteter. Mange medlemmer havde trofast indbetalt deres kontingent, hvilket så betyder, at tallene på bundlinjen er ganske pæne.

Valg til bestyrelsen gav følgende resultat: Niels Jørgen Jørgensen blev valgt til formand efter en pause. Kasserer Gurli Kofod fortsætter. Eskil Holm og Tordis Sværke blev genvalgt. Anna Grønnegaard udtræder på grund af uddannelse og Margit Phil på grund af sygdom. Tak til begge for indsatsen i bestyrelsen.

Efter en kort pause gik vi over til bankospil. Der var mange fine præmier, men nogle fik jo mere med hjem end andre. Især et bord var umætteligt. Men sådan er det i spil; ingen retfærdighed, kun tilfældighed. Men koncentration og entusiasme fejlede ikke noget.

Derefter var der dømt smørbrød og hygge. En dejlig eftermiddag med en god og positiv stemning.

Eh

HILLERØD

Bornholmerforeningen for Hillerød og Omegn

www.bornholmerforeningen-hillerød.dk

Alex Speed Kjeldsen fortalte om det omfattende projekt med den bornholmske ordbog, og så kom der et par anekdoter med undervejs.

Lid å vært frå Alex Speed Kjeldsen

Den 19. april kom Alex Speed Kjeldsen en tur fra Pedersker til vores forening i Hillerød og fortalte om den nye bornholmske ordbog, som han har arbejdet med siden 2018. Det blev en spændende eftermiddag med denne opdatering og samtidig vældig underholdende, når der blev suppleret med små anekdoter og 'lid å vært frå dæjn borri-jholmska ortoiskjistan'. Du kan

se disse morsomme tekster i præsentationen på vores hjemmeside. Hele eftermiddagen foregik naturligvis på bornholmsk.

I over 100 år er der trods stort anlagte planer ikke udkommet nogen bornholmsk ordbog, som behandler det bornholmske sprog. Før nu.

Alex skriver en klumme om det bornholmske sprog i Bornholms Tidende hver onsdag.

Generalforsamling for fuld musik

Vi havde ordinær generalforsamling den 27. marts. Vi startede eftermiddagen med smørbrød og smuk musik af Stig Sommer. Stig underholdt også medlemmerne senere med et potpourri af populære sange, vi alle sammen kender.

Generalforsamlingen blev styret af dirigent Knud P. Hansen, og der var genvalg til bestyrelsen. Vi fik dog nyvalgt en suppleant, Annie Sørensen, som vi hermed benytter lejligheden til at byde velkommen. Regnskabet viste et resultat på 6.234 kr. og en egenkapital på 37.580 kr.

Formandens beretning og referatet er tilgængeligt på hjemmesiden.

Efter generalforsamlingen har bestyrelsen konstitueret sig med Jørgen Dam som formand, Hans-Jørn Green som næstformand og Bente Jakobsen som kasserer.

De gamle 66-skibe

Til slut viste formanden en række billeder fra Dampskibs Selskabet på Bornholm af 1866, i daglig tale 66-bådene. Denne del skulle oprindeligt være med på samme emne i efteråret, hvor en film om rederiet blev vist. Bl.a. blev vist samtlige skibe, der har været i 66-bådenes ejerskab, hvoraf nogle af været udlejet til udenrigssejls.

Der kan søges oplysninger om rederiet på mange links, og de viste vil blive lagt ud på foreningens hjemmeside.

Besøg på Garderhøjfortet

Mandag den 12. september tager vi på udflugt til Garderhøjfortet i Gentofte.

Vores guidede rundvisning starter kl. 14.00. Der serveres kaffe efter rundvisningen. Nærmere detaljer tilgår i næste nummer og på hjemmesiden.

Garderhøjfortet, der ligger i den nordlige del af Københavns Befæstning, er speciel på to måder. Dels er fortet firkantet i modsætning de andre forter, der

er trekantede, dels er det opført for privat indsamlede midler af foreningen "Den frivillige Selvbekantning til Fædrelandets Forsvar". Fortet blev opført i perioden 1886-1891 for ca. 1,5 mio. kr. (en øl kostede 5 øre) og blev ved Gavebrev stillet til rådighed for Krigsministeriet.

Da forsvaret ikke længere ønskede at gøre brug af fortet, blev det af daværende forsvarsminister Hans Hækkerup i 1996 'tilbageleveret' til den nu oprettede

Garderhøjfonden, der havde Christian Eugen-Olsen som formand.

Fortet er siden istandsat, og Gentofte Kommune gennemfører en række arrangementer på Fortet.

Vi har også arrangementer både den 9. og 30. oktober. Reserver dagene i kalenderen.

Dødsfald

Vores mangeårige medlem Svend Eiler Mogensen afgik ved døden i slutningen af marts efter lang tids sygdom. Svend var en ærkebornholmer fra Nylars, og han engagerede sig i vores bestyrelse i omkring 20 år. Desuden var han med i ledelsen af Hjemstavnsbyen, ligeledes i ca. 20 år. Vi skylder ham en stor tak for indsatsen. Æret være hans minde.

Fødselsdage

Vi ønsker hjertelig tillykke med den runde fødselsdag til:

75 år den 30. juli:

Birger Daniel Petersen, Viemo-sevej 23, Hillerød.

75 år den 8. juli:

Inge Nyberg, Østervej 5, Skævinge.

70 år den 31. juli:

Mogens Jensen, Nygade 186, Helsingør.

FYN

Hjemstavnsforeningen
Bornholmerklubben Fyn af 1982
www.bornholmerklubben-fyn.dk

Præstegård med roser fra Bornholm

Onsdag den 15. juni kl. 16 mødes vi med valgmenighedspræst Anders Carlsson i Præstegården i Vejstrup, Landevejen 65, 5882 Vejstrup.

Anders Carlsson er opvokset på Bornholm, har været præst i Rønne og vil først fortælle om og vise os sin store rosenhave. Anders Carlsson er passioneret rosensamler og rosenekspert og har taget en del af sine roser med fra Bornholm.

Derefter går vi ind i konfirmandstuen, hvor vi indtager et lettere traktament, pålægsplader (så aftensmaden er reddet). Derefter vil Anders Carlsson fortælle om sin tid på Bornholm, og til sidst giver han en kop kaffe.

På Nettet kan man se en længere udsendelse fra TV2 Bornholm om ham og hans rosenhave. Den kan findes ved at google TV2 Bornholm, Kong Gulerød, Anders Carlsson.

Prisen for arrangementet er 50 kr. Sidste tilmelding til Gurli Grønnegaard, tlf. 2261 6705 eller Rita Piil, tlf. 2449 0175 samt betaling til konto nr. 3914 0001705563 senest den 8/6.

Fra rundvisningen ved Broager Kirke. Foto: Rita Piil

En vellykket tur

Desværre havde kun 27 personer meldt sig til vores udflugt til Als og Sønderjylland den 30. april. Men de, der var med, fik en vellykket tur i dejligt vejr.

Stemningen var som altid høj i bussen på vej til vores mål, da der serveredes kaffe, smurte rundstykker, brunsviger og en lille en, så vi kunne klare dagens hårde program. Først rundvisning ved Broager Kirke med mindehøjen, så spising af lækker mad på Den gamle Kro i

Gråsten (det siges, at nogle tog tre gange af kirsebærtriflien) med efterfølgende travetur i parken ved Gråsten Slot. Derefter besøg i Point of View på 16. etage af Hotel Alsik med en flot, flot udsigt i det fine vejr bl.a. til Dybbøl Mølle og Dybbøl Banke, som vi besøgte som det sidste på turen. Ingen gik vist sultne i seng den aften, da vi også blev trakteret med kage til kaffen ved Dybbøl samt hjemmesmurte sandwich i bussen på hjemvejen.

Fødselsdage

70 år den 5. juni: Finn Mortensen, Rosenvænget 6, 5540 Ullerslev.

75 år den 16. juni: Kurt Mar-

kussen, Munkemaen 232, 5270 Odense N.

90 år den 3. juli: Knud Petersen, Birkeallé 5A, 5700 Svendborg.

80 år den 4. juli: Leif Andersen, Thurgade 16, st., 5000 Odense C.

70 år den 10. juli: Bente Ipsen, Assensvej 3, 5600 Faaborg.

De 40 år skal fejres

Søndag den 28. august løber vores 40 års jubilæumsfest af stablen. Det sker i Egense Forsamlingshus, Skovsbovej 338, 5700 Svendborg kl. 14.

Vi starter med kaffe/te med kringle og lagkage, og derefter bliver der underholdning af bornholmeren Bjarne Kure, som mange nok kender.

Aftensmaden skal I heller ikke snydes for. Menuen kommer til at bestå af: Ferskrøget laks med rygeostcreme, kalvemørbrad med svampesauce, hasselback-kartofler og 2 slags salat samt hindbærmousse med makroner og calvados. Derefter kaffe.

Egense Forsamlingshus, hvor de 40 år skal fejres

Pris: 250 kr. for medlemmer og 350 kr. for ikke-medlemmer. Prisen er inklusive drikkevarer.

Sidste tilmelding til Gurli Grønnegaard, tlf. 2261 6705 eller Rita Piil, tlf. 2449 0175 samt betaling til konto 3914 0001705563 se-

nest den 8. august.

Vi håber, at rigtig mange medlemmer, både dem, der har været med fra starten i 1982 og dem, der er kommet til senere, vil være med til at fejre dagen med os.

Så var der gule ærter - igen

Så var der igen glæde blandt Bornholmerklubben Fyns trofaste gule-ærter-spisere: Generalforsamlingen kunne igen gennemføres på sædvanlig vis med gule ærter og pandekager med is som indledning! Dog var der også i år et alternativ til de gule ærter.

Efter velkomst til de 32 fremmødte medlemmer, velkomstsang, præsentation af nye medlemmer samt spisning tog bestyrelsen plads på "podiet", og generalforsamlingen kunne begynde.

Bjarne Rohde blev valgt som dirigent, og herefter fremlagde formanden beretning for året 2021, som blev godkendt. Det samme blev regnskabet, som kassereren fremlagde.

Der var ingen indkomne forslag, så vi sprang videre til diverse valg. Gurli Grønnegaard og Jørgen Løw Rasmussen blev genvalgt som bestyrelsesmedlemmer og Joan Søgaard Pedersen som suppleant.

Ingelis Kofoed Larsen blev genvalgt som bilagskontrollant, og Claus Møller blev nyvalgt for 1 år, da Leif Andersen ikke ønskede at fortsætte.

Som suppleant til bilagskontrollant blev Kurt Markussen genvalgt og Bjarne Rohde nyvalgt. Til sidst blev man enige om at sætte det årlige kontingent op med 25 kr. til 175 kr. pr år fra 2023, bl.a. begrundet i, at det koster at indføre og bruge Mobile-Pay, og at foreningens kasse vil blive drænet lidt i år pga. bustur og jubilæumsfest.

Under eventuelt blev der uddelt diverse gaver, bl.a. til Gurli Grønnegaard for hendes 30 år i bestyrelsen, heraf de 25 år som kasserer, og til Finn Mortensen for hans 25 år i bestyrelsen.

Dirigenten takkede for god ro og orden, og derefter kom pandekager med is og kaffe på bordet til alles tilfredshed.

Der blev sunget at par bornholmske sange, og aftenen sluttede med en omgang lotteri,

hvor der til sidst blev buh'et lidt ad Dorete, der tiltrak sig den ene gevinst efter den anden.

Efter generalforsamlingen konstituerede bestyrelsen sig:

Formand: Finn Mortensen

Næstform.: Gurli Grønnegaard

Kasserer: Rita Piil

Sekretær: Lene Yde Madsen

All round: Jørgen Løw Rasmussen.

Medlemmernes eftermiddag

Søndag den 16. oktober holder vi medlemmernes eftermiddag, hvor det er meningen, vores medlemmer skal byde ind med forskellig underholdning. I den forbindelse vil vi gerne allerede nu opfordre til, at man tænker over, om man har en god historie, noget musikalsk underholdning eller andet, man kan bidrage med. I er velkomne til at ringe eller skrive til formanden og snakke med ham om det.

NÆSTVED

Bornholmerforeningen Vestsjællands og
Storstrøms Amter af 1987

Cykelmuseum og generalforsamling

Søndag d. 27. marts blev generalforsamlingen holdt i Herlufmaglehallen.

For at gøre det lidt mere interessant startede det med et besøg på Cykelmuseet i Glumsø. Der er to cykelmuseer i Danmark, henholdsvis Glumsø og Aalestrup. Lederen af museet, Peder Johansen, fortalte om alle klenodierne, der fandtes, både cykler, knallerter og symaskiner samt fotoapparater. Afdelingen for fotoapparater vil dog blive afviklet, for det har ikke den store interesse mere nu, hvor alle tager billeder med deres telefon. Peder kunne fortælle i timevis, men da vi skulle videre i programmet, måtte vi forlade museet.

Vi begyndte ca. kl. 15 i Herlufmaglehallen med en kop kaffe og en sang, hvorefter generalforsamlingen blev afviklet. Hedvig blev valgt som dirigent, som stemmetællere blev Mie og Kirsten valgt. Formanden aflagde

beretning. Der var ikke sket de store ting siden sidste generalforsamling, der blev afholdt i september 2021. Frygten for Corona har jo stadig givet problemer. Beretningen blev godkendt uden bemærkninger.

Kassereren fremlagde det reviderede regnskab, der udviste et underskud på godt 2.000 kr., hvilket til dels er bankomkostninger, som udgør ca. 1.900 kr. Regnskabet blev godkendt uden bemærkninger. På grund af de stigende omkostninger foreslog bestyrelsen, at kontingentet for det kommende år blev 200 kr. Dette blev vedtaget.

Svend Hellisen og Kurt W Christensen blev genvalgt. Anna Ring Andreassen ville udtræde af bestyrelsen, her blev suppleant Vivi Bell valgt for et år. Som ny suppleant valgtes Poula Ipsen. Anna Ring Andreassen blev valgt til revisor. Som fanebærer og suppleant blev valgt Kjeld

Cordua og Poul Kofoed. Der var ingen indkomne forslag.

Under eventuelt blev der spurgt til Hjemstavnsbyen på Bornholm. Det blev oplyst, at foreningerne i København, Hillerød, Roskilde og Helsingør står som ejere, men øvrige foreninger må benytte husene på lige fod med ejerforeningerne. Alle kan søge på husene. Det blev foreslået, at der blev oprettet en mailliste for at kontakte medlemmerne med eventuelle remindere m.v.

Formanden sluttede med at takke dirigenten og de fremmødte deltagere. Der blev herefter sunget et par bornholmske sange, før man gik til madbordet med steg og dessert.

Efterfølgende har bestyrelsen konstitueret sig som følger: Formand Svend Hellisen, næstformand Ole Sonne, kasserer Vivi Bell, sekretær Kjeld Cordua og bestyrelsesmedlem Kurt W. Christensen.

Kommende arrangementer

I den kommende sæson er der planlagt et besøg på Guldagergård i Skælskør (billedet) i september samt bowling i Haslev i oktober, datoerne er ikke helt fastlagt endnu, de kommer løbende i bladet. Juletræsfesten bliver søndag d. 4. december og generalforsamling søndag d. 26. marts 2023.

På Facebook kan man blive medlem i en gruppe ved at gå ind på Bornholmerforeningen Vestsjællands og Storstrøms Amter

af 1987 og anmode om at blive medlem. Her kan man se, hvad der rører sig i foreningen.

Alle medlemmer ønskes en god sommer og på gensyn i september.

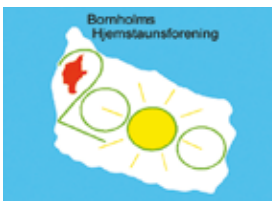
Fødselsdage

Vi ønsker tillykke til:

70 år den 14. juni:
Susan Carlsen, Johanne Korchs
Vej 37, 4700 Næstved

80 år den 22. juni:
Ole Sonne, Engvej 19, Hastrup
4600 Køge, født i Nyker

70 år den 18. juli:
Leo Cordua, Stærgårdsparken
80, 4550 Asnæs, født i Vester-
marie.

JYLLAND

Bornholms Hjemstavnforening 2000

www.bornholmshjemstavn-jylland.dk

Her går 800 elever

Så gik turen til Silkeborg, hvor foreningen aflagde besøg på College 360, hvor man, uanset om man er ung eller 50+, kan tage en uddannelse af erhvervsmæssig karakter. Enten som håndværker eller inden for kontor og handel. Skolen er delt i to afdelinger, og den del, vi besøgte, blev indviet og taget i brug 20. januar 2020. Den huser p.t. lidt over 800 elever, der uddanner sig inden for håndværk af forskellig art. Der bor en del elever på skolen, hvor de deler værelser og altså også kan dele fritid og fælles interesser. Vi fik en guidet rundvisning i mange forskelligt indrettede lokaler samt en orientering om en del af uddannelserne. Vi kiggede blandt andet ned oppefra eller ind i lokaler, der husede kommende malere, elektrikere, tømrere, autolakerere, kokke, automekanikere og smede. Og flere steder kunne vi se, at der også er piger repræsenteret i de traditionelle mandefag – selv inden for smedeuddannelsen. Kokkeeleverne var desværre lige blevet

færdige med at spise deres egne tillavede retter og var i gang med oprydning, så vi fik ikke set deres frembringelser. Tjenereleverne var oppe til eksamen, og vi fik lov til - ganske kort, stille som vi var - at kaste et blik ind i lokalet, hvor de serverede drikkevarer og mad for "gæster", nøje overvåget af "dommere".

Vi fulgte interesseret hele gennemgangen, hvor vores guide gav gode informationer og svarede på mange spørgsmål. Vi sluttede den interessante oplevelse af med at drikke kaffe i skolens kæmpe kantine.

Nye medlemmer

Vi byder velkommen i foreningen til:

Leif Tommy Sonne i Brønderslev, født i Rønne.

Kurt Andersen i Ringkøbing, født i Ibsker.

Ellen Andersen i Ringkøbing, født i Flekkerøy.

Jens Otto Schou i Ålborg, født i Nexø.

Kommende arrangementer

Søndag den 12. juni skal vi besøge Jyllands Park Zoo, der er placeret mellem Herning og Videbæk, adressen er Haunstrupvej 13, 6920 Videbæk.

Vi mødes ved indgangen kl. 12, hvorefter vi finder et sted i parken, hvor vi kan spise den medbragte mad. Der skulle være god plads og frisk luft, hvor man kan hygge sig og komme tæt på dyrene.

Efter at have spist skal vi på en lille rundvisning, der varer ca. 1 time. Og så er tiden ellers til egen disposition, indtil vi igen på aftalt tidspunkt mødes til kaffe og snak. Pris for deltagelse er 150 kr., der inkluderer entre, rundvisning og kaffe. Spørgsmål og tilmelding til Käte på mobil: 2982 3790.

Tilmelding senest 1. juni. Indbetal gerne og helst penge på konto: 9570 - 11941737.

Fødselsdage

Der er ingen runde fødselsdage at markere i juni, men i juli måned ønsker vi tillykke med fødselsdagen til:

Niels-Jørgen Bårtel i Hadsten med 60 år, født i København.

Lars Langmarch Nielsen i Mårslet med 65 år, født i Esbjerg.

Kirsten Brødsgaard Lassen i Odense med 75 år, født i Rønne.

Hanne Madsen i Løkken, der bliver 85 år, født i Rønne.

Ingen sammenhæng i færgetrafikken og øens udvikling

Ved Bornholms Passagerfor-
enings generalforsamling først i
maj holdt forhenværende amts-
borgmester og formand for Born-
holmstrafikken, Knud Andersen,
et indlæg om færgetrafikken
til og fra Bornholm. Hvad har
det betydet, at færgebetjenin-
gen af Bornholm blev overtaget
af Molslinjen. Vi bringer her et
sammendrag af Knud Andersens
indlæg.

"Jeg blev bedt om at sige noget
om, hvad godt det har gjort at få
den samfundsbegrundede trans-
port i udbud.

Indledningsvis vil jeg konstatere,
at Bornholm i dag stort set ingen
indflydelse har på færgetrafik-
ken til og fra Bornholm. Ved det
sidste udbud i 2018, hvor Mols-
linjen overtog færgeopgaven
for de næste 10-12 år, forsvandt
statens direkte medansvar for
driften af færgerne, og dermed
forsvandt lokalsamfundets muli-
ghed for indflydelse.

Tillbage i Bornholmstrafikkens
tid havde jeg som formand for
styrelsen den direkte adgang til
trafikministeren og efterfølgende
ved det første udbud i 2010, hvor
"Færgen" overtog opgaven, hav-
de de bornholmske myndigheder
stadig mulighed for at tale med
ministeren om færgespørgsmål,
da staten ejede en del af rederiet
"Færgen".

Afgørende brud med statens ansvar

Molslinjens overtagelse af tra-
fikopgaven var et afgørende
brud med princippet om, at sta-
ten vedkender sig sit ansvar for
færgetrafikken i Danmark ved at
have medejerskab af driftssels-
skaberne. I stedet blev det vel-
kendte armlængdeprincip gæl-

**Fhv. amtsborgmester
og formand for Born-
holmstrafikken, Knud
Andersen, analyserer
her konsekvensen af,
at Molslinjen overtog
færgedriften.**

dende, hvor statens indflydelse
alene er beskrevet i udbudsbe-
tingelserne. Dengang som nu,
undrer jeg mig over, hvorfor den
dåværende regering valgte denne

metode for færgerne i Danmark,
når Øresundsbroen, DSB, Ba-
nedanmark og busruterne enten
har staten eller regionerne som
ejere/medejere.

Amtsrådet undersøgte dengang
sagen og fik følgende vurde-
ring af kammeradvokaten, da vi
spurgte ind til nødvendigheden
af et udbud:

"At der ikke består nogen pligt
for staten til at udbyde besejlin-
gen af de færgeruter, der udfø-
res af BornholmsTrafikken, så
længe staten selv ejer og driver
BornholmsTrafikken."

Kapitalfondenes indtog

På trods deraf besluttede trafik-
minister Bjørn Westh alligevel,
at færgeforbindelsen til og fra
Bornholm skulle i udbud.

Da jeg er liberal af opfattelse,
tror jeg grundlæggende på, at
konkurrence giver den bedste
løsning til den laveste pris. Men
med skiftende kapitalfonde som
ejere af Molslinjen/Bornholms-
linjen er ejerskabets interesse

*Ifølge Knud Andersens analyse har Bornholm i dag stort set ingen
indflydelse på færgetrafikken.*

Knud Andersen: På et tidspunkt når vi grænsen for turisme.

ikke primært at løse trafikopgaven. Kapitalfondenes indtog betyder, at konkurrencen ikke går på servicetilbuddet, men på størst muligt afkast til kapitaljerne.

At Molslinjen ejere ikke har færgedrift som sin primære interesse ses da også af, hvilket materiel man bruger på ruten. Brug af gamle færger, der ikke egner sig til biltransport, for slet ikke at nævne vilkårene for ombordkørsel for busser og lastvogne.

Til mit synspunkt om udbud og kapitalfonde vil enkelte sige, at billetterne er blevet billigere, og der er kommet flere afgang.

Javel - men hvem ville ikke være i stand til at etablere færgeforbindelse til Bornholm med over 1 mio. kr. i statsstøtte - hver dag.

Molslinjen har indført en underlig prisstruktur. Hvis man går ud fra, at en vares pris skal afspejle varens værdi, så udtrykker billetpriser på 19 kr., at Bornholm er et skod-sted at besøge. - eller også fortæller det om et ukvalificeret forhandlingsforløb i Trafikministeriet under arbejdet

med udarbejdelsen af kontrakten. En eventuel bornholmsk indflydelse går i dag via trafikkontaktudvalget. Dette udvalg er en fortsættelse af et brugerråd, som jeg fik nedsat i Bornholmstrafikkens tid. I forbindelse med udliciteringen besluttede ministeren, at dette udvalg i fremtiden skulle være kontakten til staten. Og ministeren tilføjede, at den bornholmske indflydelse ikke blev reduceret pga. af den ændrede organisering.

Grænsen for turisme

Det løfte havde kort levetid.

Jeg havde direkte adgang til ministeren - nu har man et trafikkontakttråd, som kun i begrænset omfang reelt inddrages.

Jeg savner, at nogen ser tingene i sammenhæng.

Konsekvensen af, at Bornholmslinjen lever sit eget liv i forhold til udviklingen af det bornholmske samfund, betyder, at der ikke er sammenhæng i kapacitet og pris i forhold til den nødvendige udvikling på Bornholm.

Man kan med en vis rimelighed

forvente, at borgmester og kommunalbestyrelse tager ansvaret for, at tingene er velkoordineret med henblik på at skabe udvikling på Bornholm. Herunder billetpris og frekvens for færgerne. Desværre kan man konstatere, at i de sidste to valgperioder har fokus alene været på flest mulige turister til Bornholm. De tidligere kommunalbestyrelser har tilsyneladende ikke været på den jyske vestkyst og set, hvor mange steder der er blevet til tivoli-land.

Antallet af turister er ikke et godt mål for udviklingen på Bornholm - det er derimod hvilken omsætning og hvilket antal helårsarbejdspladser, der kan skabes. På et tidspunkt når vi grænsen for turisme - når tivolisering tager overhånd - når naturen tager varig skade - eller når charmen i kystbyerne er forsvundet. Inden det går så galt, må man håbe, at den nye borgmester og kommunalbestyrelse skaber sammenhæng i den bornholmske udvikling, som vi hidtil har savnet."

70 bornholmere fortæller deres minder om russerne

Russertiden på Bornholm blev et møde på godt og på ondt. En tid med kosakdans og musik på torvet, romantik i luften og byttehandel med ure, cigaretter og cykler – men også en tid med tyverier, overfald og voldtægter.

I bogen ”70 erindringsglimt fra russertiden på Bornholm” fortæller 70 bornholmere om deres oplevelser fra de 11 måneder i 1945-1946, hvor 8.000 russiske soldater opholdt sig på Bornholm som en forlænget afslutning på Anden Verdenskrig. Flere fortæller deres historie for første gang.

”Det letter at få det sagt”.

Ordene kommer fra 91-årige Henning Sorth, som var øjenvidne til nedskydningen af en russisk soldat. En likvidering som skyldtes en desertering, da den sovjetrussiske soldat ikke ville rejse med hjem – og stak af over marken. ”Jeg kan stadigvæk se det for mine øjne, men det letter at få det sagt”, siger Henning Sorth i bogen.

Bogens forfatter, Birgitte Borgen Müller Marcussen, har haft samtaler med 70 bornholmske øjenvidner om deres erindringer fra russertiden. Flere fortæller om deres erindringsglimt for første gang.

”Russertiden var den tavse periode. Både blandt befolkningen, men også i offentligheden, fordi pressen ikke måtte skrive noget, som kunne tirre russerne. Denne tavshed kom faktisk bag på mig,” siger forfatteren i en pressemeldelse om bogen.

Med bogen bliver tavsheden brudt for mange, og det er ifølge forfatteren vigtigt, at det bliver gjort nu.

”Russertiden var den tavse periode,” siger Birgitte Borgen Müller Marcussen, som i en ny bog har fået 70 bornholmere til at fortælle erindringer.

”For det første er personerne, som var vidner til russertiden, snart borte. For det andet er netop disse personer – som primært er vokset op på landet – stærkt underrepræsenteret i historien, da de fleste kun gik i skole hver anden dag og ikke skrev meget. Vi mangler simpelthen deres

erindringer fra russertiden,” siger Birgitte Borgen Müller Marcussen.

Bogen er i lavet i samarbejde med Bornholms Ø-arkiv:

”Viden bliver ikke altid overleveret af sig selv, slet ikke hvis den er forbundet med smertelige minder, eller hvis man tilhører en tavs generation, der er opdraget til ikke at pive, søge medynk, eller tale for meget om sig selv. Netop dette har forfatteren haft en forståelse for – og hun har gjort et uvurderligt stykke arbejde med denne indsamling af erindringsglimt,” siger Amanda Stevne Pihl, arkivar på Bornholms Ø-arkiv.

Museumsinspektør på Born-

Russernes dans og musik er noget, som ofte bliver nævnt, når minderne fra russertiden kommer frem. Det er også med i den nye bog, men der er også erindringer om forhold, som ikke har været omtalt tidligere.

Russerne på vej hjem. Her forlader de deres lejr. Foto fra Ernst G. Olsens samling.

Bogen er på 200 sider. Den er udgivet af Hakon Holm Publishing og koster 275 kr. Kan købes hos boghandlerne og via www.hakon-holm.dk

holms Museum, Jakob Seerup, har skrevet bogens forord.

”Det fremgår, at mange var bekymrede over, hvad der dog skulle blive af Bornholm. Og set i historiens store bakspejl er det da også i dag stærkt tankevækkende, hvordan det kunne være gået, hvis russerne var blevet på Bornholm,” skriver Jakob Seerup.

Hul gennem armen

Her er et udpluk af bogens erindringer:

Vi løb ned ad trappen, og lige der, hvor der var et vindue, sad en tysk soldat med et maskingevær og skød op i luften efter et russisk fly. Vi skulle ned i husets beskyttelsesrum, og der sad vi sammen med to kontorister i tre timer. Vi kunne høre flere brag, og mange tanker gik igennem vore hoveder. *Tove Haabengaard*

Efter bombardementet var der tæt på 100 evakuerede hos os på Langensgård i Nylars. De havde selv tæpper med, og nogle havde telte. De blev placeret ude i haven, hvor der blev bredt halm ud over det hele. *Jørgen Kofoed*

Den ene soldat manglede det

yderste på næsen, som vistnok var skudt af. Den anden russer havde et hul gennem armen, så man kunne se direkte igennem den. I familien har vi senere talt om, hvordan det kunne lade sig gøre, men vi havde alle set hullet. *Peter Hansen*

Senere fik de tyske flygtninge besked på, at nu skulle de hjem. Det var en elendig flok, der drog af sted, måske var der 50 personer. De tøffede af sted – og tårene trillede ned ad kinderne på dem. Far fik senere at vide af fiskerne på Christiansø og i Gudhjem, at flygtningene kom afsted på pramme og blev bombet. *Erna Hansen*

Pling, så var han skudt

Russeren smed mor ind i spisekammeret og låste døren med nøglen. Olaf løb op til far. Jeg skreg, næsten så der ikke var mere lunge tilbage. Jørgen lagde armene om mig og krammede mig. *Anne-Margrethe Jacobsen*

Min far var jo politimand, og det var ham, der skulle skrive rapporter om voldtægter og overfald, som der desværre ikke kunne følges op på, for det tog russerne

sig selv af. Når han kom hjem fra arbejde, kunne vi mærke på ham, at det pinte ham, at politiet ikke kunne følge sagerne til dørs. *Henning Fält-Hansen*

”Det er russerne, der synger ude i skoven”, sagde min mor. Senere fik jeg fortalt, at russerne ofte om aftenen underholdt den lokale befolkning med sang, musik og folkedans. *Arne Ipsen*

Her så længe efter – så går det nok an at fortælle, at jeg også købte nogle småting af disse russiske venner. Et par pistoler blev det til, en kikkert og et armbandsur samt et par andre småting. Bare fordi tingene var der. Det var bare ungdommelig skæg og ballade. *Knud Marker*

I Robbedaleskoven sprang fire russere frem og krævede de 5 liter kærnemælk, som blev drukket på stedet. Derefter gik de i gang med skummetmælken, men den blev spytet ud. *Henning Sorth*

Kvinden blev bedt om at udpege voldtægtsmanden. Det gjorde hun. ”Pling”. Så var han skudt på stedet. *Børge Mogensen*

Jemmafrå

Det russiske mindesmærke i Allinge

Russerne kom

Selv om han fra flere sider var blevet opfordret til at holde sig væk, kom den russiske ambassadør i Danmark, Vladimir Barbin, til Allinge og lagde en krans på de russiske krigergrave. Det skete den 9. maj i al stilhed, uden at nogen danske myndigheder – mod sædvane – var blevet varslet om besøget.

Ny havnedirektør

Den 57-årige esbjergenser Lars Nordahl Lemvig er tiltrådt som ny direktør i Rønne Havn. Han afløser Thomas Bendtsen. Den nye havnechef kommer fra direktørstillinger i blandt andet DSB og Trekantsrådets Brandvæsen - og senest som direktør i Gældsstyrelsen.

Fin anerkendelse

Forfatteren Rakel Haslund-Gjerild, der er opvokset på Bornholm, er blevet tildelt Statens Kunstfonds treårige arbejdslegat på 855.000 kroner. Det modtager hun på baggrund af sit hidtidige forfatterskab, der tæller romanerne Æ, Alle Himlens Fugle og Adam i Paradis, der handler

om den bornholmske kunstmaler Kristian Zahrtmanns liv.

Ny fugleformand

Jens Christensen fra Rønne er ny formand for Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling, DOF Bornholm. Han afløser Carsten Andersen, der stadig er en del af bestyrelsen. De øvrige bestyrelsesmedlemmer efter generalforsamlingen er Torben Hellebæk (kasserer), Hanne Tøttrup, John Holm, Henriette Hansen, My Størup, Sune Riis Sørensen og Ole Pedersen.

Georg Stage på besøg

Skoleskibet Georg Stage kan i år fejre 140-års jubilæum. I den forbindelse er det draget på jubilæumstogt, og 24. til 28. juni besøger skibet Christiansø. Det fremgår af en pressemeddelelse fra Stiftelsen Georg Stages Minde.

Protester mod Energiøen

Det er politisk besluttet i Folketinget, at en havvindmøllepark på 2 GW skal placeres mindst 20 km sydvest for Bornholm. Der er mulighed for at udvide havvindmølleparken til 3 GW, men dette kræver en ny politisk beslutning. Ifølge Energistyrelsen vil energiøen kunne levere grøn strøm til to millioner husstande og skal forbindes til Sjælland og Tyskland. Energiøen vil ifølge planen være færdig i 2030. På

Sydbornholm skal der etableres en højspændingsstation, og landanlægget kommer til at omfatte 70-90 hektar. Det omfattende landanlæg har nu fået gang i protesterne, og der etableres en forening for at koordinere modstanden mod de naturmæssige konsekvenser af landanlægget.

Mange nye boliger

Bornholms Boligselskab har en lang venteliste og vil gerne bygge flere almene boliger. Boligselskabet har derfor søgt om tilladelse til at bygge 68 nye boliger, fordelt med 20 i Hasle, 18 i Åkirkeby og 30 i Nexø. Der er allerede gang i boligbyggerier i Tejn og Svaneke, og tre projekter forberedes i Rønne. "Det er vigtigt, at vi også tænker de andre byer ind, at der ikke kun er fokus på Rønne og Svaneke," siger Majbritt Tønnesen til TV2 Bornholm.

Godt resultat for DAT

DAT a/s, der blandt andet driver de kommercielle ruter til og fra Bornholm, kom ud af 2021 med et overskud på 22,3 millioner kroner. Men overskuddet kommer af et salg af to af selskabets fly. Havde det ikke været for frasalget, var resultatet endt med et lille underskud. Det skriver DAT Holding a/s i en pressemeddelelse. DAT passerer 600 ansatte i sommeren 2022. Udover regionalflyvning er DAT i sommeren 2022 vækstet med to Airbus fly til i alt fem fly.

**Sæt
annoncen
i Klippeøen
- den gode
kontakt**

LEHNSGAARD KOLDPRESSET RAPSOLIE

Fremstillet af den fineste afskallede raps.
Dyrket i bornholmsk muld af bornholmske landmænd.
Ren og sund kvalitet til dressing, stegning,
bagning - og grill. Prøv også krydderolierne
og den nye økologiske rapsolie.

Spørg efter den i din butik.
Se mere på
www.lehnsgaard.dk
- eller ring på tlf. 2323 6171

Bornholmerbussen

Linje 866

Daglige afgange:

Ballerup Station • Hovedbanegården • Ystad • Rønne

Pladsbestilling: **4468-4400**

www.graahundbus.dk

Altid bornholmer

Følg med i hvad der sker i din hjemstavn.

Abonner på Bornholms Tidendes e-avis og få adgang til:

- Bornholms Tidende som e-avis seks dage om ugen.
Kan læses på PC, tablet og smartphone.
- Lukkede artikler på www.tidende.dk
- Bornholms Tidendes arkiv helt tilbage til den første avis fra den 3. juli 1866.

RABAT

Er du medlem af Bornholms Hjemstavnsforening får du 30% rabat på de første 3 måneder.

Kontakt abonnementsafdelingen på tlf. 5690 3000 eller
[mail abonnement@bornholmstidende.dk](mailto:abonnement@bornholmstidende.dk)

Det med småt: Rabatten ydes ikke til husstande, der har haft abonnement på Bornholms Tidende indenfor de sidste 6 måneder.

Bornholms Tidende

Tråden i bornholmernes historie

AKTIVITETSKALENDER

KØBENHAVN:

Lørdag den 11. juni kl. 13.00: 80 års jubilæumsfest.

HILLERØD:

Mandag den 12. september kl. 14.00: Besøg på Garderhøjfortet i Gentofte.

HELSINGØR:

Onsdag den 15. juni kl. 19.00 Fanemarch.

ROSKILDE:

Lørdag den 19. juni kl. 11.00: Golf and Brunch på Ledreborg.

NÆSTVED:

September: Besøg på Guldagergård i Skælskør. Nærmere følger.

FYN:

Onsdag den 15. juni kl. 16.00: Vejstrup Præstegård.

Søndag den 28. august kl. 14.00: 40 års jubilæumsfest i Egense Forsamlingshus.

JYLLAND:

Søndag den 12. juni kl. 12: Jyllands Park Zoo i Videbæk.

Indmeldelsesblanket

Undertegnede ønsker at blive medlem i hjemstavnsforeningen i
København - Helsingør - Hillerød - Roskilde - Næstved - Fyn - Jylland

NAVN: _____

ADRESSE: _____

TLF.: _____ FØDESTED: _____

Fødselsdato: __MD: __ÅR: __ Fødenavn: _____

☐ Mine runde dage må omtales i KLIPPEØEN og Bornholms Tidende

Indsendes til Bent Christiansen, Sognevangen 2A, Sengeløse,
2630 Taastrup. Tlf. 22643604. Ønsker du ikke at klippe i bladet så
skriv kuponen af. Eller send oplysningerne til:

bent_christiansen@mail.dk

Redaktionen sluttet 14. maj 2022
Deadline næste nr.: 5. juli 2022